EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 18.9.2007
COM(2007) 540 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Pasaules klimata pārmaiņu alianses izveidošana starp Eiropas Savienību un nabadzīgajām jaunattīstības valstīm, ko īpaši apdraud klimata pārmaiņas

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Pasaules klimata pārmaiņu alianses izveidošana starp Eiropas Savienību un nabadzīgajām jaunattīstības valstīm, ko īpaši apdraud klimata pārmaiņas

1. IEVADS

Zinātniskie dati, ko analizēja Klimata pārmaiņu starpvaldību ekspertu grupa (*IPCC*)[1], starptautiskajai sabiedrībai sniedz trīs brīdinošus secinājumus: pirmkārt, klimata pārmaiņas notiek; otrkārt, jaunāko klimata pārmaiņu paātrinājums ir cilvēku darbības rezultāts, kas noved pie siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (*GHG*) emisijas atmosfērā; un, treškārt, klimata pārmaiņas aizvien spēcīgāk skars lielāko daļu pasaules reģionu, jo īpaši jaunattīstības valstīs.

Eiropas Savienība (ES) ir uzņēmusies vadošo lomu, lai veicinātu starptautiskas darbības klimata pārmaiņu radīto problēmu risināšanai. ES valstu un valdību vadītāji 2007. gada martā iesniedza priekšlikumus globālam un visaptverošam nolīgumam klimata pārmaiņu jomā laikposmam pēc 2012. gada, lai ierobežotu globālo sasilšanu līdz 2ºC, salīdzinot ar pirmsrūpniecības laikmeta līmeni, un apņemoties būtiski samazināt ES siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas pat tad, ja starptautisks nolīgums netiktu noslēgts[2]. ES kā oficiālās palīdzības attīstībai (OPA) lielākā sniedzēja ir arī uzņēmusies vadošo lomu starptautiskās attīstības centienos, kā to atspoguļo Eiropas Konsenss[3] attīstības jomā, vērienīgās OPA saistības un atbalsta efektivitātes un saskaņotības veicināšana. Lai arī ES jau 2003. gadā norādīja uz ciešo saistību starp klimata pārmaiņām un nabadzību[4], pārmaiņu steidzamais raksturs un apmērs prasa plašākas kolektīvās iniciatīvas, kas atbilstu Eiropas atbildībai un saistībām cīņā pret nabadzību.

Klimata pārmaiņu izpausmju prognozes rāda, ka vismazāk attīstītās valstis (VAV) un mazo salu jaunattīstības valstis (MSJV) tiks skartas vispirms un vissmagāk. Turklāt šīm valstīm ir vismazākie resursi, lai sagatavotos šīm pārmaiņām un atbilstīgi pielāgotu savu dzīvesveidu. Tādēļ klimata pārmaiņas var vēl vairāk aizkavēt Tūkstošgades attīstības mērķu (TAM) sasniegšanu daudzās šajās valstīs.

Šajā paziņojumā tiek ierosināts izveidot Pasaules klimata pārmaiņu aliansi (PKPA) starp Eiropas Savienību un nabadzīgajām jaunattīstības valstīm, jo īpaši VAV un MSJV, kuras īpaši apdraud klimata pārmaiņas, kā arī tiek noteikti iniciatīvas mērķi un īstenošana[5]. Alianse kalpos par pamatu dialogam un apmaiņai, kā arī praktiskai sadarbībai, lai risinātu kompleksās problēmas cīņā pret nabadzību un klimata pārmaiņām, atbalstot starptautiskās sarunas par nolīgumu klimata pārmaiņu jomā laikposmam pēc 2012. gada un efektīvu pasākumu veikšanu valstu līmenī.

Šī alianse ir jāatbalsta, ES uzņemoties ciešas saistības palielināt finansiālo atbalstu pielāgošanās pasākumiem VAV un MSJV, kā arī klimata pārmaiņu seku mazināšanas

---

1 *IPCC*. 4. Novērtējuma ziņojums: klimata pārmaiņas 2007. gadā.

2 COM (2007) 2, Globālo klimata pārmaiņu ierobežošana līdz 2 grādiem pēc Celsija - Līdz 2020. gadam un pēc tam īstenojamie pasākumi, 10.1.2007., un Eiropadomes secinājumi (7224/07), 9.3.2007.

3 Eiropas Konsenss nosaka kopīgus ES mērķus un principus sadarbības attīstībai. Skatīt Padomes secinājumus (14820/05), 22.11.2005.

4 COM (2003) 85, Klimata pārmaiņas attīstības sadarbības kontekstā, 11.3.2003., un Padomes secinājumi (15164/04), Klimata pārmaiņas attīstības sadarbības kontekstā, 24.11.2004.

5 Dienestu darba dokuments, kurā tiks sīki aprakstīta iniciatīvas īstenošana, ir paredzēts 2007. gada decembrī.

pasākumiem, kas palīdzētu īstenot šo valstu nabadzības samazināšanas programmas. Alianse būs pamatelements ES kolektīvai ārējai rīcībai klimata pārmaiņu jomā, kā arī papildinās un pastiprinās citus dialogus un sadarbības pasākumus.

2. RĪCĪBAS PAMATOJUMS

IPCC 4. novērtējuma ziņojumā ir sniegta reģionāla analīze par ietekmi, kas sagaidāma no klimata pārmaiņām. Attiecībā uz Āfriku, kurā atrodas vislielākais skaits VAZ, ziņojumā secināts, ka tas ir viens no neaizsargātākajiem kontinentiem, ko apdraud klimata nepastāvība un pārmaiņas vairāku slodzes faktoru un zemās piemērošanās spējas dēļ. Ūdens resursu noslodze, pārtikas trūkums sausuma un zemes pārtuksnešošanās dēļ, jūras līmeņa paaugstināšanās, jauni veselības apdraudējumi, ārkārtēji laika apstākļi un migrācijas radītais spiediens ir dažas no paredzamajām ietekmes izpausmēm. Citas pasaules daļas, tostarp Āzija, Latīņamerika un MSJV saskaras ar līdzīgām problēmām. Lielākoties klimata pārmaiņas saasina jau esošās problēmas. Daudzās VAV un MSJV, piemēram, nodrošinātība ar pārtiku un drošas ūdens piegādes jau šobrīd ir problēma dabas resursu pakāpeniskas noplicināšanas dēļ. Turklāt tās ir vāji sagatavotas katastrofām, kas daudzreiz jau ir nodarījušas neizmērojamus postījumus[6]. Vienlaikus ierobežotās ekonomiskās attīstības dēļ VAV un MSJV ir vismazāk atbildīgas par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (*GHG*) uzkrāšanos atmosfērā un tādējādi arī klimata pārmaiņām.

Stērna 2006. gada oktobra ziņojumā[7] uzsvērts, ka pasaulei nav jāizdara izvēle starp klimata pārmaiņu novēršanu un izaugsmes un attīstības veicināšanu. Bezdarbība klimata pārmaiņu jomā ilgtermiņā pasaules ekonomikai izmaksās ievērojami dārgāk nekā rīcība šobrīd. Stērns īpaši norāda uz augstajām izmaksām, kas rodas nabadzīgajām valstīm saistībā ar klimata pārmaiņām, un aicina starptautisko sabiedrību sniegt atbalstu šīm valstīm.

Eiropadomes 2007. gada marta secinājumos ES uzsvēra vajadzību izveidot aliansi ar jaunattīstības valstīm. Priekšlikumos ir uzsvērts tas, cik svarīga ir ciešāka sadarbība starp ES un VAV jo īpaši šādās jomās: pielāgošanās, klimata pārmaiņu uzraudzība, nodrošinātība ar pārtiku, katastrofu draudu mazināšana, kā arī labāka piekļuve tīras attīstības mehānismam (*CDM*). ES arī aicina apturēt emisiju pieaugumu, kas rodas mežu izciršanas dēļ jaunattīstības valstīs, un tad divu līdz triju desmitgažu laikā tās samazināt. G8 augstākā līmeņa sanāksmē Heiligendammā tika vairākkārt atkārtots tas, cik būtiski G8 valstu un jaunattīstības valstu sadarbībā klimata pārmaiņu jomā[8] ir noteikt par prioritātēm emisiju samazināšanu, kas rodas mežu izciršanas dēļ, un pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Nesen pieņemtajā Zaļajā grāmatā par ES iespējamo rīcību, lai pielāgotos klimata pārmaiņām Eiropā[9], ir sadaļa par pielāgošanās klimata pārmaiņām integrāciju ES ārējās darbībās. Grāmatā nepārprotami tiek aicināts veidot pastiprinātu dialogu un sadarbību starp ES un jaunattīstības valstīm klimata pārmaiņu jomā, izveidojot Pasaules klimata pārmaiņu aliansi.

---

6 Klimata pārmaiņu ietekmes uz nabadzīgām valstīm sīkākai apspriešanai skatīt starpaģentūru darba dokumentu: Nabadzība un klimata pārmaiņas, 2003. gads.

7 N. Stērns, Klimata pārmaiņu sekas ekonomikā, Londona, 2006. gada oktobris.

8 G8 augstākā līmeņa sanāksmes Heiligendammā paziņojums – Izaugsme un atbildība pasaules ekonomikā, 7.6.2007.

9 COM (2007) 354.

3. PASAULES KLIMATA PĀRMAIŅU ALIANSES (PKPA) IZVEIDOŠANA STARP EIROPAS SAVIENĪBU UN NABADZĪGAJĀM JAUNATTĪSTĪBAS VALSTĪM, KO ĪPAŠI APDRAUD KLIMATA PĀRMAIŅAS

3.1. Vispārīgais mērķis

Veicinot efektīvu dialogu un sadarbību klimata pārmaiņu jomā, alianse palīdzēs nodrošināt to, ka nabadzīgās jaunattīstības valstis, ko īpaši apdraud klimata pārmaiņas, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis (VAV) un mazo salu jaunattīstības valstis (MSJV), palielinās savas spējas pielāgoties klimata pārmaiņu radītajām sekām, tādējādi atbalstot TAM sasniegšanu. Ja tas palīdzēs sasniegt šo valstu mērķus nabadzības samazināšanā, alianse arī palīdzēs šādām valstīm piedalīties pasākumos globālo klimata pārmaiņu samazināšanai pat tad, ja, piemēram, VAV nebūs jāuzņemas saistības samazināt emisijas saskaņā ar nolīgumu laikposmam pēc 2012. gada.

3.2. Alianse dialogam un apmaiņai

PKPA kalpos par pamatu dialogam starp ES un nabadzīgajām jaunattīstības valstīm, ko īpaši apdraud klimata pārmaiņas, jo īpaši VAV un MSJV, veidojot praktisku pieeju attīstības stratēģiju integrācijai un klimata pārmaiņām. Šā dialoga un apmaiņas rezultāti tiks ņemti vērā, izstrādājot klimata nolīgumu laikposmam pēc 2012. gada, satuvinot Eiropas un jaunattīstības valstu priekšstatus par nolīgumu.

PKPA viennozīmīgi papildinās un atbalstīs pašreizējos procesus Apvienoto Nāciju Organizācijas Pamatkonvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un Kioto protokola ietvaros. ES ir pārliecināta, ka foruma izveide viedokļu un pieredzes apmaiņai ar VAV un MSJV papildus sarunu norisei palīdzēs veicināt *UNFCCC* un saistīto nolīgumu īstenošanu.

PKPA vajadzētu piedalīties tām valstīm, kuras aktīvi ir apņēmušās veikt pasākumus, lai reaģētu uz klimata pārmaiņām. Tā nodrošinās regulāras iespējas ES un šo valstu pārstāvjiem tikties sanāksmēs, lai īstenotu alianses uzdevumus, vajadzības gadījumā izmantojot esošās reģionālā dialoga struktūras un partnerības, tādas kā Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstis (ĀKK), Āfrikas Savienība (AS)[10], mazo salu jaunattīstības valstis (MSJV) un Āzijas un Eiropas Sanāksme (*ASEM*). Tā arī atbalstīs Dienvidu - Dienvidu sarunas un apmaiņu.

3.3. Alianse efektīvai sadarbībai

Papildus dialogam un apmaiņai PKPA sniegs tehnisku un finansiālu atbalstu pasākumiem, lai pielāgotos klimata pārmaiņu radītajām sekām un mazinātu tās, kā arī ņemtu tās vērā attīstības stratēģijās. Tiek piedāvātas piecas prioritāras jomas un ar tām saistītas darbības, un turpmāk tās tiks apspriestas un pilnveidotas PKPA sarunās. Pēdējai prioritārai jomai jeb tam, ka klimata pārmaiņas tiks ņemtas vērā centienos samazināt nabadzību, ir daudzpusīgs raksturs, un tādējādi tā ir nozīmīga arī pārējām prioritārajām jomām.

(a) Pielāgošanās klimata pārmaiņām

Mērķis: **palīdzēt jaunattīstības valstīm uzlabot zināšanu kopumu par klimata pārmaiņu sekām, izstrādāt un īstenot pielāgošanās stratēģijas.**

- Lai īstenotu jebkuru pielāgošanās pasākumu, jāveic klimata pārmaiņu iespējamo seku padziļināta izpēte konkrētajā valstī vai reģionā un jāapkopo ticami novērojumi par klimata

[10] Pasaules klimata pārmaiņu alianses ietvaros Eiropas Komisija nesen ierosināja izveidot ES un Āfrikas partnerību klimata pārmaiņu jomā. Skatīt COM (2007) 357.

pārmaiņām. Iegūtie dati ir jāpārvērš praktiskā informācijā, ko varētu izmantot politikas veidotāji un lēmumu pieņēmēji. Izpētei ir būtiska loma no klimata atkarīgās nozarēs, īpaši ūdensapgādē un lauksaimniecībā, jo tās kalpo par pamatu nodrošinātībai ar pārtiku, turklāt izpēte palīdz noteikt klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi uz jūrām un okeāniem.

- VAV pielāgošanās vajadzības ir noteiktas Valstu pielāgošanās rīcības programmās (VPRP). Šobrīd 20 vismazāk attīstītās valstis (VAV) ir pabeigušas šādas programmas[11], un lielākajā daļā pārējo vismazāk attīstīto valstu šis process turpinās, saņemot finansiālu atbalstu no Vismazāk attīstīto valstu fonda (VAVF), ko pārvalda Vispasaules vides finansēšanas mehānisms (VVFM). Pašlaik galvenais uzdevums ir šo programmu īstenošana, vienlaikus izstrādājot pielāgošanās plānus valstīs, kas nav VAV, bet ir tikpat apdraudētas. Valstu pielāgošanās rīcības programmās noteiktās jomas ir šādas: atbalsts ūdensapgādes (piem., efektīvāka ūdens resursu izmantošana), lauksaimniecības (piem., pret sausumu izturīgu šķirņu izpēte), veselības jomā (piem., malārijas profilakse iedzīvotāju grupās, kuras līdz šim nebija pakļautas šai slimībai), ilgtspējīga enerģijas ražošana un lietošana; palīdzība, kas nav saistīta ar konkrētu nozari, piem., izpratnes veidošana, zināšanu izplatīšana, izglītības programmas un šķēršļu novēršana tehnoloģiju nodošanai.
- Pielāgošanās klimata pārmaiņām sniedz plašas iespējas ES, VAV un MSJV sadarbībai. Komisijas Zaļās grāmatas par pielāgošanos klimata pārmaiņām mērķis ir veicināt sarunas par visefektīvākajiem pielāgošanās pasākumiem, kas jāveic Eiropā. Par turpmāko pasākumu rezultātiem ES informēs savus partnerus – jaunattīstības valstis - un atbalstīs tās, PKPA ietvaros nodrošinot vienlīdzīgi vispusēju pieeju pielāgošanās procesam.

Ierosinātās intervences jomas

►Atbalstīt pielāgošanās rīcības plānu izstrādi apdraudētajās valstīs, kas nav VAV, sniedzot tehnisko palīdzību, atbalstu resursu veidošanā un veicinot iesaistīto dalībnieku sadarbību.

►Atbalstīt pielāgošanās rīcības plānu īstenošanu VAV un MSJV, kuras aktīvi ir apņēmušas veikt pasākumus, lai reaģētu uz klimata pārmaiņām.

►Finansēt pielāgošanās izmēģinājuma projektus ūdensapgādes un lauksaimniecības jomās, kā arī projektus, kas vērsti uz dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

►Atbalstīt starptautiskus kopīgus pētījumus par klimata pārmaiņu ietekmi jaunattīstības valstīs un reģionos, kā arī novatorisku pielāgošanās risinājumu noteikšanu un izstrādi, piem., izmantojot ES 7. Izpētes pamatprogrammu un Tematisko programmu nodrošinātībai ar pārtiku.

(b) Mežu izciršanas dēļ radīto emisiju samazināšana

Mērķis: **samazināt CO_2 emisijas, kas rodas mežu izciršanas dēļ jaunattīstības valstīs, radot ekonomiskus stimulus mežu aizsardzībai, saglabājot no mežiem atkarīgos iztikas līdzekļu avotus un ekosistēmas.**

- Apmēram 20% globālo CO_2 emisiju rodas mežu izciršanas dēļ. VAV 62% no kopējā emisiju apjoma rodas saistībā ar izmaiņām zemes izmantojumā, galvenokārt mežu izciršanas dēļ. Pasaules reģioni, kuros meži tiek izcirsti visintensīvāk, ir Āfrika,

[11] Atjaunināts saraksts ir atrodams http://unfccc.int/national_reports/napa/items/2719.php

Latīņamerika un Dienvidaustrumāzijas un Klusā okeāna reģioni[12]. Mežu izciršanai ir daudzējādi ekonomiskie, sociāli politiskie, demogrāfiskie un vides cēloņi: mežizstrāde, lauksaimniecības izvēršana, infrastruktūras attīstība, biomasas izmantošana par galveno energoresursu, kā arī politiskas un iestāžu pieļautas kļūdas un kultūras faktori.

- *UNFCCC* ir atzīts tas, cik svarīgi ir iesaistīties nozīmīgās darbībās, lai nepieļautu mežu izciršanu, un tajā iesaistītie dalībnieki šobrīd apspriež politikas virzienus un pieeju, lai samazinātu emisijas, kas rodas mežu izciršanas dēļ, iekļaujot to nolīgumā par klimata pārmaiņām laikposmam pēc 2012. gada. Sarunas ir vērstas uz to, ka jaunattīstības valstis brīvprātīgi uzņemtos saistības veikt darbības, lai samazinātu pašreizējos mežu izciršanas apjomus un, pamatojoties uz emisiju samazinājumu, tās tiktu stimulētas. Sagaidāms, ka 2007. gada decembrī Bali dalībnieki varētu vienoties par izmēģinājuma darbību uzsākšanu, kas palīdzētu valstīm sagatavoties turpmākajai shēmai, lai samazinātu emisijas, ko rada mežu izciršana.
- ES programmā par Tiesību aktu izpildi, pārvaldību un tirdzniecību mežsaimniecības nozarē (*FLEGT*) ir izmantots iedarbīgs stimuls: uz ES tiek eksportēti tikai kokmateriāli ar apliecinājumu par to likumīgu ciršanu, tādējādi vēršoties pret nelegālu koku izciršanu un veicinot ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu, netieši samazinot arī emisijas. Šobrīd *FLEGT* sarunas turpinās apmēram 15 valstīs, kurās tiek ražoti kokmateriāli.

Ierosinātās intervences jomas

►Laikposmā līdz 2012. gadam palīdzēt izveidot ziņošanas sistēmas un valstu dienestus, lai uzraudzītu mežu izciršanu, nostiprināt institūcijas un attīstīt valsts stratēģijas cīņai pret mežu izciršanu.

►Atbalstīt eksperimentālus, novatoriskus un uz rezultātiem vērstus mehānismus, lai radītu pozitīvus stimulus emisiju samazināšanai, ko rada mežu izciršana jaunattīstības valstīs.

►Paplašināt programmu, piemēram, *FLEGT* iniciatīvas, darbības jomu, kas palīdz uzlabot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, samazinot emisijas un saglabājot ekosistēmas un iztikas līdzekļu avotus.

(c) Līdzdalības veicināšana tīras attīstības mehānismā

Mērķis: **palīdzēt jaunattīstības valstīm ar tīras attīstības mehānisma starpniecību piedalīties globālajā oglekļa tirgū un izmantot tā priekšrocības.**

- Tīras attīstības mehānisms (*CDM*) ļauj uzņēmumiem vai valstīm, kurām ir jāsamazina emisijas saskaņā ar Kioto protokolu, ieguldīt emisiju samazināšanas projektos jaunattīstības valstīs. Šādiem projektiem jābūt vērstiem uz ilgtspējīgu attīstību. *CDM* rezultātā tiek veikti apjomīgi ilgtermiņa ieguldījumi; tas rada jaunas darbavietas un ieņēmumus, veicina tehnoloģiju nodošanu un palīdz jaunattīstības valstīm attīstīties, īstenojot uz klimatu un zemu oglekļa emisiju vērstu politiku. *CDM* projekti attiecas uz daudzām nozarēm, tostarp ilgtspējīgu enerģijas ražošanu un izmantošanu, atkritumu pārstrādi, meža atjaunošanu un biodegvielu.

[12] Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*FAO*). Pasaules mežu stāvoklis, 2007. gads.

- *CDM* projektu ģeogrāfiskais pārklājums joprojām ir nevienmērīgs. Projektu lielākā daļa šobrīd tiek īstenoti Āzijā un Centrālajā Amerikā/Dienvidamerikā[13]. Tam ir daudzējādi iemesli, tostarp reģistrācijas sarežģītība un augstās īstenošanas izmaksas, kā arī nepietiekamie iestāžu resursi un ieguldījumiem nepievilcīga vide. Lai palielinātu VAV un MSJV līdzdalību *CDM*, jāpalielina to iestāžu resursi un tehniskais atbalsts.

Ierosinātās intervences jomas

►Palielināt valstu iestāžu resursus līdzdalībai *CDM* un sniegt tehnisku atbalstu rentablai projektu īstenošanai.

►Izpētīt iespējas izvēlēties paraugprojektus un projektu veidus, kas būtu labāk piemēroti īpašajiem apstākļiem VAV un MSJV, tostarp izstrādājot šādu projektu metodikas.

(d) Katastrofu briesmu mazināšanas veicināšana

***Mērķis*: uzlabot jaunattīstības valstu un iedzīvotāju sagatavotību dabas katastrofām, kas saistītas ar klimata pārmaiņām, mazināt šo katastrofu draudus un ierobežot to ietekmi.**

- Paredzams, ka klimata pārmaiņas varētu izraisīt krasākas klimata svārstības un ekstrēmus laika apstākļus, piemēram, taifūnus, plūdus un sausumu, kā arī ar tiem saistītus draudus, piemēram, lavīnas, nogruvumus un dubļu lavīnas. Daudzu draudu neprognozējamais raksturs nosaka to, ka efektīvi pasākumi katastrofu briesmu samazināšanai vispirms ir jāparedz visvairāk apdraudētajās valstīs un reģionos. Īpaša uzmanība ir jāvelta pasākumiem, kas nepastarpināti labvēlīgi ietekmētu neaizsargātās iedzīvotāju grupas[14].
- Pēc Pasaules konferences par katastrofu mazināšanu, kas notika Japāna 2005. gadā, tika pieņemts Hjogo rīcības pamatplāns 2005. - 2015. gadam: Pastiprināt valstu un kopienu pretestību katastrofām. Pamatplānā ir iekļautas prasības katastrofu briesmu mazināšanas stratēģijās apņēmīgāk ņemt vērā klimata pārmaiņu problēmas, ievērojot nozīmīgo sinerģiju starp riska samazināšanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām[15]. ES ir gatava apņēmīgi atbalstīt pamatplānu un noteiks savu ieguldījumu gaidāmajā ES Stratēģijā katastrofu riska mazināšanai jaunattīstības valstīs.

Ierosinātās intervences jomas

►Uzlabot un paplašināt klimata novērošanas, prognozēšanas un informācijas sistēmas, apkopoto datu pārvēršanu efektīvos sagatavotības pasākumos, piem., agrīnas brīdināšanas sistēmās, kas kalpotu katastrofu briesmu mazināšanas stratēģijām un citiem attīstības politikas virzieniem.

►Stiprināt reģionālos resursus, kas vērsti uz tādu katastrofu briesmu mazināšanu, kas saistītas ar klimatu, tostarp informācijas apmaiņu, zināšanu pārvaldību, agrīno brīdināšanu un ārkārtas situāciju plānošanu.

---

13 No reģistrētajiem 766 TAM projektiem tikai 22 tiek īstenoti Āfrikā un tikai 2 no tiem VAV - Ugandā un Tanzānijā. Skatīt http://cdm.unfccc.int/Statistics/index.html

14 Piem., galējā nabadzībā dzīvojoši cilvēki, sievietes, bērni, vecāka gadagājuma cilvēki un invalīdi, mazākumtautību pārstāvji.

15 Neaizsargātības mazināšanas un pielāgošanās resursu darba grupa (*VARG*). Saikne starp pielāgošanos klimata pārmaiņām un katastrofu riska pārvaldību ilgtspējīgas attīstības nolūkiem. 11/06.

►Noteikt pasākumus, kas palīdzētu katastrofu varbūtībai pakļautām valstīm īstenot Hjogo pamatplānu, tostarp pievēršoties saistītajiem riska faktoriem, pretestības veidošanai un riska dalīšanas mehānismiem (piem., apdrošināšanas shēmas).

(e) Klimata pārmaiņu jautājumu iekļaušana centienos samazināt nabadzību

Mērķis: palīdzēt jaunattīstības valstīm regulāri iekļaut klimata pārmaiņu jautājumus attīstības stratēģijās un ieguldījumos, kā arī attīstības sadarbībā.

- Klimata pārmaiņas skar daudzas jomas un ir jāiekļauj centienos samazināt nabadzību, lai nodrošinātu ilgtspējību. VAV un MSJV valdībām vajadzīgs atbalsts, lai visaptveroši iekļautu klimata pārmaiņu jautājumus pašreizējos un jaunajos politikas virzienos. Klimata pārmaiņu jautājumi[16] arī ir jāiekļauj sadarbības pasākumu kopumā, ko īsteno ES līdzekļu devēji un partnervalstis. Ja klimata pārmaiņas netiks ņemtas vērā, šodien veiktie ieguldījumi attīstībā, iespējams, varētu veicināt globālo sasilšanu vai arī to efektivitāti varētu mazināt klimata pārmaiņas.
- Vairākus secinājumus var izdarīt, pamatojoties uz aktuālo pārskatu[17] par ES Rīcības plānu[18] par klimata izmaiņām un attīstību. Ievērojami ir palielinājusies attīstībā iesaistīto dalībnieku informētība par klimata pārmaiņu jautājumu nozīmi politikas un izpratnes veidošanā. Eiropas Komisija un ES dalībvalstis partnervalstīs atbalsta plašu darbību loku, kas saistītas ar klimata pārmaiņām. Tomēr regulārs klimata pārmaiņu riska novērtējums un klimata pārmaiņu jautājumu iekļaušana attīstības stratēģijās un programmās („klimata pārmaiņu aspektu pārbaude") vēl atrodas agrīnā posmā gan jaunattīstības valstīs, gan attīstības aģentūrās.

Ierosinātās intervences jomas

►Veicināt pielāgošanās rīcības plānu iekļaušanu nabadzības samazināšanas un citās attīstības stratēģijās.

►Atbalstīt valstu iestāžu resursu palielināšanu VAV un MSJV, lai klimata pārmaiņu jautājumus iekļautu šo valstu politikas virzienos.

►Pārbaudīt ES finansētos attīstības projektus un programmas, tostarp nozares vai budžeta atbalsta līmenī, vai tajās ir paredzēta iespējamā ietekme uz vidi un vides stratēģisko novērtējumu veikšana. Attiecībā uz Eiropas Komisiju klimata pārmaiņu problēmas saistībā ar ietekmes mazināšanu un pielāgošanos tai tiks regulāri risinātas, veicot valstu un reģionu stratēģijas dokumentu vidusposma pārskatu, kā arī tiks pilnībā ņemtas vērā, sagatavojot valstu un reģionu stratēģijas dokumentus nākamajam programmas ciklam, kas sāksies 2012. gadā.

---

16 Tā ir daļa no ES plašākas apņemšanās iekļaut vides apsvērumus savās ārējās darbībās.

17 Progresa ziņojumu paredzēts publicēt 2007. gada septembrī.

18 ES Rīcības plānā par klimata pārmaiņām un attīstību (2004. – 2008. g.) paredzētas četras stratēģiskas jomas klimata pārmaiņu jautājumu iekļaušanai centienos samazināt nabadzību: i) klimata pārmaiņu jautājumu nozīmes palielināšana politikā; ii) atbalsts, lai pielāgotos klimata pārmaiņām; iii) atbalsts attīstības virzieniem, mazinot siltumnīcas efektu izraisošo emisiju risku un apjomu un iv) spēju veidošana. Skatīt Padomes secinājumus (15164/04), 24.11.2004.

4. PASAULES KLIMATA PĀRMAIŅU ALIANSES FINANSĒŠANA

Eiropas Komisija ir apņēmusies piešķirt ievērojamus resursus, lai īstenotu PKPA iepriekš minētajās prioritārajās jomās. Ir ļoti grūti minēt precīzus skaitļus attiecībā uz izmaksām klimata pārmaiņu problēmu risināšanai VAV un MSJV, bet pirmās aplēses rāda, ka būs vajadzīgi ļoti lieli līdzekļi[19].

Eiropas Kopienā PKPA īstenošanas galvenais instruments ir tematiskā programma „Vides un dabas resursu, tostarp enerģijas, ilgtspējīga apsaimniekošana" (*ENRTP*). Šajā programmā ir iekļauti papildu līdzekļi 50 miljonu euro apmērā un tie ir īpaši paredzēti PKPA laikposmam no 2008. gada līdz 2010. gadam. Citi tematiskās programmas līdzekļi, kas palīdzēs PKPA mērķu sasniegšanai, ir šādi: pozīcija, kurā paredzēti 25 miljoni euro saskaņā ar ES Rīcības plānu par klimata pārmaiņām un attīstību un Paziņojumu par *globālo klimata pārmaiņu ierobežošana līdz 2 grādiem pēc Celsija: Līdz 2020. gadam un pēc tam īstenojamie pasākumi*[20]; un 70 miljoni euro mežsaimniecības pozīcijā.

Papildus tematiskās programmas finansējumam Eiropas Kopiena izpētīs iespējas sniegt plašāku atbalstu, izmantojot ģeogrāfiskās programmas. Attiecībā uz 10. Eiropas Attīstības fondu (EAF), papildus valstīm un reģioniem paredzētajiem līdzekļiem, ko varētu izmantot PKPA, programmām, kas attiecas uz visām ĀKK valstīm[21], ir ierosinātas šādas provizoriskās summas: 100 miljoni euro klimata pārmaiņu un vides jautājumiem; 100 miljoni euro katastrofu riska mazināšanai. Iespējas īstenot PKPA mērķus tiks novērtētas arī attiecībā uz Āziju, Latīņameriku un citiem reģioniem, uz kuriem attiecas attīstības sadarbības instruments.

Eiropas Kopienas resursi viennozīmīgi var segt tikai nelielu daļu no visu vajadzību kopuma. ES dalībvalstis pašas ir noteikušas vērienīgu mērķi līdz 2010. gadam palielināt oficiālo palīdzību attīstības jomā līdz 0,56% no IKP. Attiecībā uz ES tas nozīmē palielinājumu, kas pārsniedz 20 miljardus euro. Lai PKPA padarītu par pievilcīgu un ticamu iniciatīvu, ir būtiski, ka dalībvalstis tajā piedalās ar savu ieguldījumu.

Eiropas Komisija aicina ES dalībvalstis apvienot spēkus un veikt kopīgus pasākumus PKPA īstenošanai. Šie kolektīvie centieni varētu izpausties kā kopīgs PKPA finansēšanas mehānisms, ko Komisija pārvaldītu tā, lai tiktu atspoguļota Komisijas un dalībvalstu līdzdalība.

Izdevumi PKPA ietvaros būs paredzēti tam, lai atbalstītu un papildinātu citas divpusējās vai daudzpusējās iniciatīvas un fondus. Saskaņā ar *UNFCCC* ir izveidoti vairāki fondi[22], no kuriem tiek finansēti ar klimata pārmaiņu problēmām saistīti projekti. To pamatā pirmkārt un galvenokārt ir uz projektiem balstīta pieeja, lai finansētu izmaksu starpību vai papildu

---

19 Savā „Ziņojumā par esošiem un iespējamiem ieguldījumiem un finanšu plūsmu, kas vajadzīga efektīvai un atbilstīgai reakcijai uz klimata pārmaiņām" ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām sekretariāts lēš, ka papildu ieguldījumi un finanšu plūsma, kas būtu jāapstiprina līdz 2030. gadam, varētu būt vairāku desmitu miljardu ASV dolāru apmērā. Dialoga darba dokuments 8 (2007).

20 COM (2007) 2.

21 Turpinās sarunas starp Eiropas Kopienu un ĀKK valstīm par ĀKK valstu savstarpējās sadarbības stratēģiju 10. EAF ietvaros.

22 Vismazāk attīstīto valstu fonds (saistības 2007. gada aprīlī: 115,8 miljoni ASV dolāru), Klimata pārmaiņu īpašais fonds (saistības 2007. gada aprīlī: 62 miljoni ASV dolāru) un Pielāgošanās fonds, kurā līdz 2012. gadam paredzēts piesaistīt apmēram 400 miljonus ASV dolāru. Kopš 1991. gada Pasaules vides instruments ir piesaistījis apmēram 1,98 miljardus ASV dolāru darbībām, kas saistītas ar klimata pārmaiņām un lielākoties vērstas uz to seku mazināšanu. *UNFCCC* rokasgrāmata, 2006. gads, http://www.gefweb.org/.

izmaksas, kas radušās, risinot klimata pārmaiņu problēmas. PKPA mērķis ir pamatoties uz esošo dialogu un sadarbību klimata pārmaiņu jomā starp ES un nabadzīgajām jaunattīstības valstīm, kuras visvairāk apdraud klimata pārmaiņas, jo īpaši VAV un MSJV, pastiprināt šo dialogu un sadarbību, kā arī palīdzēt pasākumu saistībā ar klimata pārmaiņām iekļaušanai valstu attīstības stratēģijās un ieguldījumos un attīstības sadarbībā. Kur tas būtu lietderīgi, klimata pārmaiņu problēmas varētu visaptveroši risināt, izmantojot budžeta atbalstu.

5. SECINĀJUMI

ES ir oficiālās palīdzības attīstības jomā (*ODA*) lielākā sniedzēja pasaulē un ir iesniegusi konkrētus priekšlikumus, lai samazinātu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (*GHG*) emisijas, nepieļaujot temperatūras paaugstināšanos par vairāk kā 2ºC. PKPA pamatos šo apņemšanos ar kopīgu rīcību, lai atbilstu VAV un MSJV likumīgajām prasībām par to, ka klimata pārmaiņas nedrīkst apdraudēt viņu attīstības centienus un cīņu pret nabadzību.

Pastiprinot dialogu, kuru papildinātu ievērojams atbalsts attīstībai no Eiropas Kopienas un dalībvalstīm, PKPA sniegs ES unikālu iespēju parādīt savu starptautisko līderpozīciju un atkārtoti apstiprināt savu daudzpusīgumu un pasaules mēroga atbildību, kas ir tās starptautisko attiecību pamatā.